

6100 ק"ג חלב מתחמיץ בלבד

ענים האחרונים מיד לאחר קצירתם. התחמיץ הרטוב כבד יותר ואוסם כראוי את תכולת המגדל. כמעט שאין כל פחת מחמת השחתה של חומר מוחמיץ.

עכשיו — ביחס למנה האחרונה. המגדל השני, מכיל תחמיץ תירס. לאחר המנה הראשונה, דאווים פותח שער ופרותיו, שאין בכוחן לעמוד בפיתוי הטעם המעולה של התירס, בולעות עוד 9 ק"ג תחמיץ.

תוכל להסתכל ככל אשר תרצה, אך לא תראה מזון מרוכז, פרט למלח וקמח עצמות! פרותיו של דאווים אינן אוכלות אלא תחמיץ. ושחת? גם ממנה אין אוכלים אלא במקרים שהתחמיץ קופא בגל של קור או שהשלג כה קשה שהפרות אינן יכולות להגיע לתחמיץ. רק אז מתחיל להאכיל דאווים במספוא מהקציר השני (כלומר — שחת).

זה נראה טוב? וזה באמת כן? בשנת 1959 הניבו פרות הולשטין אלו בממוצע 6100 ק"ג חלב עם 224 ק"ג שומן. זה משהו, אם מביאים בחשבון את התפריט הפשוט וההוצאות הנוספות שדאווים צריך היה לעמוד בהן אילו רצה הוא להכין שחת ולקצור תירס לגרעינים. ותנובת החלב עדיין עולה — הוכחה שיותר תחמיץ בכרס משמעו יותר חלב במיכל.

גידולו, קצירתו והאבסתו של מספוא בעל איכות גבוהה הם ציוני-דרך שכל בוקר צריך לעבור. להלן כמה נקודות והמלצות הראויות לתשומת לבך ואשר תכליתן — הגדלת הרווחיות של תכנית המספוא שלך.

1. קצור את הירק להחמצה בעודו בגיל צעיר כדי להשיג מתכונת שיא של חלבון וקארוטין, וקצור קציר שני מאוחר יותר.

2. תחמיץ מעורב אספסת-ברומית שווה בערך כו המזוני לתחמיץ תירס, אך עשיר ממנו בחלבון. הוא יכול להקטין את ההוצאות למזונות חלבוניים.

3. שלושה ק"ג תחמיץ יחליפו 1 ק"ג שחת, אך עליך להשתמש בשחת טובה כדי להשיג תנובות מאקסימאליות.

שום דבר מרעיש לא נתגלה במבט ראשון בחוותו של ג'ון דאווים, אשר במדינת מיצ'יגן בארה"ב. דאווים, בעזרת אשתו ושלושת בניו הצעירים ומלאי-המרץ, מזין וחולב רק 67 פרות. אבל השיטה שבה הוא מזין את פרותיו בחורף היא אשר מבדילה בין חוות דאווים לבין משקי-חלב רבים אחרים.

מאחורי הרפת מתרוממים בתוך חצר-ההזנה המרוצפת שני מגדלי-תחמיץ בגובה 7 מטר ובקוטר של 3 מטר. אינך רואה את שיטת ההזנה המקובלת בחילזון, במקומה, מוקף כל מגדל בבסיסו במאבוס מסתובב, המופעל בחשמל בזמן שיש למלא אותו ונח במקומו בשעה שהפרות באות לאכול.

חישובים ותיכנונים מרובים קדמו להחלטה לקנות מיתקני-האבסה אלה. כל אחד מצריך מנוע חשמלי של לא למעלה מ-2½ כוח-סוס. משמע — צריכת חשמל פחותה. דאווים יגן עליהם גם מבחינת מחיר הרכישה, שהיננו נמוך ממחיר מערכת חילזון, והם בעלי כושר קיבול גבוה יותר; כל אחד מהם מספיק ל-55 פרות הולשטין רעבתניות.

מגדל מס' 1 מכיל 600 טון מהתחמיץ המקובל מזמן — תערובת אספסת וברומית. כל פרה מקבלת ממנו מדי יום כ-25 ק"ג, כל עוד מצוי תחמיץ זה. דאווים נוהג להסתמך על הפיזיולוגיה של הפרה, ועל הפסיכולוגיה שלה. מסיבה זו הוא מזין אותן שלוש פעמים ביום, ואפילו אז הוא מגרה אותן לפני כל ארוחה בכמות קטנה של תחמיץ שתעורר בהן את התיאבון. רק לאחר שהן סיימו לאכול אותה, ועומדות מתבוננות באיבוס הריק, פורק דאווים מנה גדור להן, וההתחכמות שלו משפיעה.

דאווים זוכר שהכנת תחמיץ טוב הינה אמנות השווה לזו של התקנת שחת מעולה ולכן הוא מקפיד על מועד הכנת התחמיץ. הוא מחר מיץ רק את הקציר הראשון של אספסת-ברומית. הצצה בבדיקות הכימיות של התחמיץ תראה שאחוזי החלבון היה גבוה באופן בלתי רגיל. בשעת סיום מילוי המגדל, מובאים המט-

אל נהיה אדישים!

בעובדה שייצור בשר־העגלים בעדרי החלב אינן במובן ידוע את ההוצאות וההכנסות בענף שלנו, ואם מתערער המצב בשוק הבשר הרי צפויים אנו להפסדים כבדים.

לבעיית מחיר החלב

הוויכוחים בשאלת העלאת מחיר החלב טרם נסתיימו. התביעה מצידנו להעלותו מצאה אמנם הד בחוגים רחבים, אלא שההד היה שלילי, כמובן. אף לא העלאת מחירים אחת בתקופה האחרונה (ואין אנו חסרים העלאות מחירים) נתקבלה בתגובה כה חריפה: לא שמענו מאיש הצעה להחרים את התחבורה על אף העלאת מחיריה בלמעלה מ־10%, אולם כשמדור בר בהעלאת מחיר החלב ב־2% אגורות לליטר, שהן בקושי מסתכמות ב־5%, מיד מתעוררים כולם: משרד הבריאות מגלה דאגה לבריאות האוכלוסין מחמת הפסקת שתיית החלב, משווקי החלב חוששים לירידה בצריכת החלב, ועוד רבים אחרים מביעים דאגות מסוג זה או אחר. למשרד הבריאות ייאמרו בהודמנות זו כמה מלים: למה לא נעשתה עד כה פעולה רצינית יותר להספקת כוס חלב לכל ילד בבתי הספר? אין כל ספק שפעולה כזו היתה תורמת רבות לבריאות העם; בנוסף לכך היה בזאת גם מעשה חשוב בהגדלת צריכת החלב לאלתר ובחינוך צרכנים, שאינם רגילים בצריכת חלב, להיזקק לו גם לעתיד לבוא.

לעצם הוויכוח בשאלת המחיר ייאמר: עד כה החלב הינו המשקה הזול ביותר במדינתנו, וכדי להשוות את מחירו (בהתאם לערכו המזוני) למחירים של ה"גאוזים" למיניהם, מן הראוי הוא להעלות את מחיר החלב ב־18% אגורות לליטר ולא בשתיים בלבד.

אין להבין למה דווקא לגבי ייצור החלב מתעלמים האחראים לייצוב הכלכלה שלנו מעליית הוצאות הייצור. בעוד שלחברות התחר בורה מאשרים העלאת מחירים מיד עם עליית הוצאותיהן הרי לגבי הייצרנים החקלאיים מתעורר דרים היסוסים ועיכובים עד אין סוף; מתעורר

רק שנתיים נהנינו בקצת נחת בענף שלנו ושוב אנו עומדים לפני משבר שעלול להרוס את הענף עד היסוד. לפני שנתיים היה מי שהכריז על הפרה כאויב מס' 1 של המדינה. הפעם יוצר אים נגדנו למלחמה בצורה "מודרנית" ועדינה יותר, כלומר — ללא הכרזת סיסמאות.

על הנעשה בשוק הבשר

זה חודשים שייבוא הבקר לבשר מחבל בצור רה רצינית בייצור המקומי. הביקוש לבקר מ"תוצרת הארץ" הוא כמעט אפסי; אמנם הובטח ליצור מחיר של 2.65 ל"י לק"ג בשר חי, אבל אין הבקר נמכר כלל; ואם אין הבקר מוצא לשוק כשהוא מוכן לכך הרי מיסב הוא הפסדים ניכרים למגדל. לציבור הבוקרים אין צורך להסיר ביר שהחזקת עגל־מרבק לאחר הגיעו למשקל של 450 ק"ג בגיל של 12—13 חודש היא בבחינת הפסד, כי אין התמורה עבור תוספת המשקל המואטת מכסה את צריכת המזון לכל יחידה של תוספת משקל. בנוסף לזה הננו עדים לכך שהמד חיר שהננו מקבלים עבור פרות היוצאות לשוק הבשר הוא ירוד מאוד; פרה כזו, אף אם יימצאו לה קונים, מביאה תמורה של 1000—1100 ל"י, בה בשעה שגידולה עד לבגרות עולה לא פחות מ־1500 לירה. הפחתה זו בערך האינפואנטאר החי צריכה, כביכול, להתכנסות מרווחים בייצור החלב, אולם לכולנו ידועים ה"רווחים" הגדולים מייצור החלב בימינו. התנחמנו בשנים האחרונות

4. התחמיץ מעלה את תנובת החלב והשומן, מבטח בפני בצורת, מאפשר להחזיק יותר פרות ומגביר עד למאקסימום את ניצול יחידת הקר קע.

5. נצל ביתר יעילות את השקעותיך ע"י הגברת האביסה בתחמיץ. הכדאיות של ההזנה בתחמיץ תלויה בחלקה בגודל העדר.

6. רישום מדויק הוא חיוני לגבי כל בוקר; הוא יגלה לך, בדרך הטובה ביותר, כיצד לשכלל את תכנית ההאבסה שלך.

(מתוך "פארמרס דייג'סט", אוג'—ספט' 1961)